

Vzpomínky ze Šumavy

Napsala Ottilie Ullmann, 1985

U příležitosti setkání s příbuznými v Dráždanech v roce 2013
zaznamenala dcera Anneliese Pulz

Linec, 12. 01. 1985

Protože na mne obě moje děti, Annelies a Rainer, celou dobu, ano, už několik let naléhají, abych napsala něco o své vlasti, mé milované Šumavě, a vypravovala také o době svého mládí. Jestli z toho něco bude? Pochybuji, ale chci se teď o to přeci jen alespoň pokusit.

Narodila jsem se v Loučovicích (Kienberg/Moldau) u Vltavy 26. 8. 1917. Tam jsem vyrůstala se svými staršími sestrami Anni a Hildou a svou mladší sestrou, která se jmenovala Mitzi. Když vzpomínám na své dětství, patří k tomu vždy náš dům uprostřed obce, velký sad s nejlepšími hruškami na světě a obrovská louka rozkládající se kolem domu. (Údajně teď na tom pozemku stojí tři velké panelové domy.) Velká hostinská jízdárna, v ní vidím našeho otce stát za pultem, matku pilně hospodařit v kuchyni. Měli jsme výtečně prosperující hostinec s největším výčepem piva a nejlepší tabákovou trafikou v okrese Kaplice (Kaplitz).

Loučovice (Kienberg) byly průmyslovou obcí. Papírny zaměstnávaly 1500 dělníků a zaměstnanců, proto tak dobrý obchod. Většinou jsme měli také jednoho číšníka a jednu služku. Vzpomínám si ale také na dobu, kdy jsme danou práci vykonávaly my čtyři sestry bez personálu. Později se k tomu ještě vrátím.

Výlety, bohužel vždy jen s jedním z rodičů, pro nás byly vždy něčím zcela výjimečným. Že jsme výlety podnikaly velmi zřídka, toho jsme vždy litovaly. Rodiče si na nás mohli udělat je velmi málo času. Hostinec je prostě pořád zaměstnával. Vzpomínám si na výlet, což byla pouť – protože to byly většinou ty výlety – k poutnímu místu Svatý Kámen (Maria Schnee). V 5 hodin ráno jsme vyjžděli vlakem z Loučovic a asi za 2 hodiny jsme přijeli na nádraží v Rybníku/Certvolu (Zartlesdorf). Odtud jsme museli jít asi hodinu pěšky ke Svatému Kameni. Poté vedla pouť k široko daleko známému poutnímu kostelu.

Otec byl velmi zbožný, a tak jsme museli zůstat v kostele pěkně dlouho. Malá sestra, ta byla o 4 roky mladší než já, usnula a pořádně chrápana, a to byla pro mě ta největší legrace. Až když otec zahrozil – hned jsem ztichla, protože náš otec byl velmi přísný a vážný. Hodně jsem se ho bála, ale on byl i tím nejlepším otcem, jakého si jen lze představit. Matka byla tím nejdobrotivějším člověkem, jakého jsem znala.

Dnes si často myslívám, že jsem mohla být o mnoho pilnější. Vstávat v 7 hodin bylo podle našeho mínění ještě moc brzy. Až po několika voláních jsme konečně vstaly. Nejhůře se vstávalo Hildě, myslím. My čtyři sestry jsme se střídaly v práci v hostinci, kuchyni, hostinských pokojích, ale i ve stáji. Tam byla mistryní Anni. Já jsem byla nejméně ráda v hostinci. Jak moc jsem to pak musela ve svém životě změnit! Jeden pro mě hrozný zážitek mnou v dětství otrásl. Matka mi něco přikázala a já jsem neposlechla. Několikrát se opakovala, až jí pak došla trpělivost a chtěla

mi dát pohavek. Já jsem držela ruku, ve které jsem měla špičatý nůž, nad svou hlavou a matka udeřila rukou přímo na ten nůž, takže špička nože čněla z její dlaně. Matka musela být okamžitě ošetřena, a sice SCHUSTEREM Ludwigem. (Ten nebyl vůbec žádným lékařem, nýbrž jen zdravotníkem v továrně.)

Neskutečně jsem litovala, že se tohle neštěstí stalo. Největším trestem pro mě bylo, když matka musela svou ruku nosit zavěšenou v šátku a já jsem se na ni celá nešťastná dívala a ona říkala: „No, Otti, podívej, co jsi způsobila.“ To bylo pro mě tím největším utrpením, které si budu pamatovat celý svůj život. I když to vše bylo zlé, dopadlo to pro matku dobře, protože se rána zahojila a nic po ní nezůstalo. Měli jsme anděla strážného!

Takového anděla strážného jsme měli velmi často. Hilda a já jsme stály na okně a kreslily jsme jednoduché obrázky – najednou se okno otevřelo a my jsme spadly asi tři metry do zasněžené zahrady. Já jsem strašně křičela a plakala, Hilda reagovala jinak. Hrdě a bez pláče řekla: „Já jsem si nic neudělala.“ Tomu ale tak nebylo, protože si Hilda zlomila ruku – a já jsem si neudělala NIC. Mohla bych tak vypočítat ještě mnoho jiných událostí. Jednou jel s námi otec vlakem do Rožmberka (Rosenberg), vzdáleného asi 30 km od Loučovic (Kienberg), ke hrobu svých rodičů. Rožmberk neležel u nádraží, takže jsme k naší radosti využili na cestě domů poštovní vůz. Kočí, postarší muž, udělal v půli cesty zastávku a posilnil se kořalkou v blízkém hostinci. Otec šel zatím pěšky dál. Hilda a já jsme zůstaly sedět ve voze. Jedna z nás řekla „VYJÉ!“ a kůň s námi vyrazil. Nejdříve se nám to líbilo. Když ale kůň pořádně zrychloval, dostaly jsme strach a brečely a křičely jsme. Už jsem se dívala na zem a chtěla jsem seskočit – ale anděl strážný byl opět u nás. Tentokrát to byl otec. Protože šel před námi dál pěšky, uviděl, jak s námi kůň cválá. Pověsil se na vůz, rukama se přitáhnul dopředu a dosáhl tak na opratě. Na jeho hluboký mužský hlas a „STŮJ!“ se kůň zastavil, a tak jsme dorazili k nádraží bez kočího. Otec pak řekl v čekárně, která byla plná lidí: „No jen počkej, až budeme doma!“ – A zase jsem to byla já, a to jsem si myslela, že „VYJÉ!“ zavolala Hilda.

S Hildou jsme měla ještě jeden bláznivý zážitek. Otec jel do Českých Budějovic (Budweis, 60 km od Loučovic) a ještě matce říkal: „Nedovol dětem, aby se šly koupat!“ Protože byl ale tak pěkný teplý letní den, lákala voda přeci jen šíleně. Hilda se vydala na koupaliště u Vltavy s Minou Pernsteiner. Já jsem za nimi šla trochu později. Když jsem přišla na koupaliště, vládnul tam velký zmatek. Krátce předtím zachránili Hildu a Minu před utopením. Údajně se obě opřely o zábradlí a zřítily se pozpátku do Vltavy do hloubky 4–5 metrů. Hans Nowak a ještě jeden muž obě zachránili před utonutím. Bleskovou rychlostí se roznesla zpráva, že se měla Hilda utopit. Otec, který se právě vrátil z Českých Budějovic (Budweis), o neštěstí také slyšel. Spěchal ke koupališti – ale my jsme utíkaly na druhé straně koupaliště domů. Já jsem teprve přišla a ještě jsem ani nebyla ve vodě, ale lidé říkali i mně, běž s nimi. Doma jsme se strachem očekávaly návrat otce, přičemž jsme nezapomněly schovat všechny vařečky a klepače na koberec!! Otec přišel domů – bití nebylo, ale dost nadávání a hubování: „Proč jste jen neposlechly a šly jste se přes můj zákaz koupat?!“ – A já jsem při tom topení vůbec nebyla!!!!

Bylo by možno vypravovat ještě mnoho událostí z mého raného dětství, které mohu označit jako šťastné. Z jednoho určitého důvodu mi byly jednou úplně na krátko ostříhány vlasy a už jsem dostala přezdívku „kluk Hengsterových“ („Hengsterbua“), která mi také dlouho zůstala. Myslím, že jsem se chovala také hodně jako kluk, když jsem taky hodně zlobila.

Dobrotiví rodiče měli hodně málo času. Já si jenom vzpomínám, že když mi učitel zadal slohovou práci, že pro mě nebyla vůbec jednoduchá. Otec mi práci často napsal a vždy byla dobře ohodnocena. Ale když večer přišli páni na obvyklou sklenku kořalky, řekl učitel, který u nás byl také stálým hostem: „Pane Hengstere, dnes jste zase odevzdal pěknou slohovou práci.“ Tito stálí hosté sedávali vždy v oddělené místnosti, všichni byli úředníky v papírnách a denně hráli karty, za hezky velké peníze. Hazard, a ten byl zakázaný. Proto ta oddělená místnost! Pít uměli taky a skoro každý měl tak na kríglu při placení dvoumístná čísla.

Velikonoční neděle v roce 1922! Opět byl v plánu výlet, opět do Rožmberka (Rosenberg). Už dopoledne jsem byla hotová a připravená k odjezdu. Ten byl stanoven na 13. hodinu. V mezidobí jsem se zdržovala v kuchyni, protože se tam pekly svítky. Opakovaně jsem si vždy jeden vzala – a najednou jsme měli odjíždět. Ve svém rozrušení jsem si položila omeletu na mojí nakrátko ostříhanou hlavu a na ní jsem si nasadila klobouk. Běžela jsem radostně za otcem a na omeletu jsem už ani nepomyslela. V Rožmberku jsme byli pozvaní na svačinu k jednomu otcovu dodavateli vína. Po přivítání sundala hostitelka také můj klobouk. Objevila se omeleta, která byla už úplně spleená s mým strništěm vlasů. Byla to velká legrace a všichni opakovaně propukali v hlasitý smích. Pak se ke svačině podávala bábovka a káva a já jsem jedla jeden kousek moučnicku za druhým. Jak pak otec doma matce vyprávěl, snědla jsem sama zřejmě polovinu bábovky. Nechala jsem si svačinu hezky chutnat, i když se mi všichni vysmívali. Otec řekl matce, že se za mě hodně styděl!!! Já jsem byla holt vždy tak trochu NEMEHLO.

Jindy mě vzala teta do Vyššího Brodu (Hohenfurth) a navštívili jsme Panský dům (Herrenhaus). Tam jsem údajně snědla plíčky s 5 rohlíky. Teď mi bylo 10 let a musela jsem do měšťanky (dnešní druhý stupeň ZŠ). Ta v Loučovicích nebyla, proto jsem musela do 4 km vzdálené školy ve Vyšším Brodě. Znamenalo to vstávat v 6 hodin a jít na vlak.

Ten zůstal v zimě často nevytopený. Po půlhodinové jízdě jsem musela jít do měšťanky ještě 15 minut pěšky – v zimě bylo někdy strašně chladno, jak ostatně zima na Šumavě bývala: velmi dlouhá a velmi studená. Na obědy jsem mohla chodit do některého z hostinců. Škola končila v 16 hodin a pak jsme šli na vlak. V 17 hodin jsem byla doma.

Vlak projížděl kolem našeho domu, a tak jsem školní brašnu často házela přes plot zahrady, až jednou skončila v odtokové strouze.

Zvláště krutá zima v roce 1929, kdy se v Českých Budějovicích (Budweis) naměřilo 42° pod bodem mrazu. Hurá, nastaly ledové Vánoce! Otec přicházel každé ráno k mé posteli a říkal: „Zůstaň ležet, je už zase více než 30° zima.“ Ale za nějakou dobu přišel znovu a řekl: „Otti, musíš vstát, je už jen 19°.“ A tak jsem musela zase do školy.

Na biřmování jsme jeli do Českých Budějovic. Moje dobrá kmotra paní Böhm mi na mé přání objednala osminku červeného – k pobavení všech jsem měla svoji první špičku. Biřmování bylo samozřejmě zvláštní událostí. V té době se biřmovalo jen v nejbližším městě a to byly Budějovice (Budweis). Těch spoustu biřmovanců, kterých nás bylo, muselo být dopraveno do 60 km vzdálených Budějovic. Ale jak? Měla nám pomoci firma Porák a my jsme nyní museli poprosit pana Poráka o nákladní auto, aby nás dovezlo na biřmování. K tomu jsem byla vybrána opět já. Tak nás stál houf dětí před parkem a čekali jsme na nejmocnějšího a nejbohatšího muže Loučovic (Kienberg).

Když se pan Porák se svou manželkou objevil před parkem, který patřil k jeho velké vile, šla jsem k oběma a odříkala jsem svou průpovídku. Pan Porák se mě ptal, kdo jsem a jak se jmenuji. „Aha,“ řekl – a přání nám splnil. V den biřmování nám dal k dispozici nákladní auto, vybavené lavicemi. Na konci žádosti řekl pan Porák: „A ty smíš jet také.“ Když jsem ten příběh pak vyprávěla doma, otec mi vynadal. Vysvětlil mi, že je to auto určené jen pro Porákovy zaměstnance, proto ono „ty smíš jet také“. Nikdo z dětí si netroufl oslovit nejmocnějšího muže, jen já jsem tehdy ještě neznala žádný ostych.

O Vánocích dostaly všechny děti dárky od firmy Porák při vánoční besídce v kasinu. Byl to jeden pár bot, vánočka, ořechy, jablka a pečivo. Já, jako jediné dítě, jsem nikdy nic nedostala, vždy jsem z toho byla moc smutná. Dárky dostávaly totiž jen děti zaměstnanců firmy Porák a k nim jsme nepatřili.

Uprostřed obce jsme měli pěkný velký dům, kolem něj velký pozemek. Ten byl panu Porákovi v cestě, protože se nacházel uprostřed jeho majetků. Pro otce to bylo také trochu složité, protože jsme byli závislí na dodávkách elektrického proudu firmy Porák. Také s vodou byl problém. Otec

chtěl přistavět velký sál a žádal o přípojku elektrického proudu. Pan Porák řekl, že chce také stavět hotel, proto otec od stavby sálu upustil.

Náš hostinec byl vždy jablkem sváru, protože byl největším. Dva jiné hostince byly velmi malé. U nás se vždy konaly schůze odborů, přitom šlo často i o navýšení mezd – proto jablko sváru! Hotel byl postaven, ale v živnosti jsme následně příliš nepociťovali konkurenci. Měli jsme široko daleko nejlepší pivo a tím jsme byli známí. Otec byl také vyučeným sládkem a věděl proto, jak o pivo výborně pečovat.

Náš dům stál na návrší, nebo lépe řečeno na úpatí kopce. Tomu se říkalo Hengsterberg (nazývaný podle rodiny pamětnice; pozn. překl.). Jak krásné tu byly procházky k Hoferovi, ten byl asi v polovině hory. Víc nahoře pak byla hájovna. Odtud vedla cesta k místu zvaném Grafentisch (dosl. překl. „Hraběcí stůl“) a tam byl vždy oheň slunovratu. Toho jsme se vždy účastnili. Byl to svátek NĚMCŮ a s radostí jsme zpívali „Kein schöner Land in dieser Zeit“ („Žádná krásnější země v této době“) a mnoho dalších lidových písní. Když oheň dohořival, skákali kluci přes ještě hořící žhavé uhlí. Nebylo to ne úplně nebezpečné a byl to také německý zvyk. Proto mnozí skákali z nadšení a Češi na tuhle akci pohlíželi vždycky jako na provokaci.

Když si tak vzpomínám, měla jsme děvčata krásné dětství a mládí. Málo času si na nás mohli udělat rodiče. My jsme ale nebyly nikdy samy – neustále k nám přicházely děti. Dřevěná chata, stáj, stodola na náradí – tedy dost místa na hraní.

Měli jsme také velkou louku a pěkný ovocný sad za domem. Už nikdy jsem nejedla tak dobré hrušky, jako ty, které rostly tvarované u zdi našeho domu. Vydržely až do Vánoc. Vždy jsme sklízeli mnoho jablek. (Musím přiznat, že jsem si často myslela, že kdyby jich tolik nerostlo, bylo by mi to milejší.) Museli jsem každé jednotlivé jablko zabalit do novinového papíru a teprve až pak se ukládaly do bedny. Ukládala se jedna vrstva rašeliny a pak zase jedna vrstva jablek a to se opakovalo tak dlouho, až byla bedna plná. Tohle utrpení trvalo několik dní, protože jsme sklízeli tolik jablek. Často byla jablka ještě ve sklepě, když už dozrávala další sklizeň. Často jsme tak museli to dobré ovoce rozdat.

Protože jsme měli v domě ještě také řeznictví, bylo se pořád na co dívat. Když se ale vedla zvířata na porážku, šli jsme pryč. K výdělečné činnosti patřila také kuželna. To bylo vždycky pořádné HALÓ! Měli jsme také takového čeledína. Byl to starý vrásčitý mužík. Pásl naše dvě krávy a my děti jsme ho měly velmi rády. Jmenoval se Jakob – ale pro nás to byl JOGEI. Vedle těch dvou krav dohlížel také na nás děti, zvláště na nás dvě nejmladší. Žádné z našich jmen nevyslovoval správně. Například Hantschi byla Anni, Kinda byla Hilda a Hota jsem byla já. Jen Mitzi vyslovoval správně, ta byla nejmenší a proto jeho oblíbenkyně. Jogl, Mitzi a pes byli správná parta. Jogl u nás zůstal a také u nás zemřel, čehož jsme všichni velmi litovali. Dříve jsme provozovali i přepravní službu; na to si vzpomínám ale jen velmi matně. Otec této činnosti z jistých důvodů pak zanechal.

Velmi dobře si vzpomínám také na hroznou bouřku. Bylo to v roce 1929. V tento den se v Loučovicích (Kienberg) konala pouť, jediná v roce. Byl to velmi horký a dusný den v červenci. Tahle pouť pro nás byla velkým a radostným svátkem. Ještě vidím stát pouťové stánky podél řeky před kostelem. U Vltavy stály dva kostelíky, sv. Prokopa na jedné straně Vltavy a na jejím druhém břehu kostel sv. Oldřicha. V těchto kostelících byly pokřtěny naše děti. Moje sestry Anni a Hilda měly svatbu v kostele sv. Oldřicha.

Velmi mě zarmoutí, když si představím ten krásný pohled a moje přání vidět všechno ještě jednou je čím dál víc silnější. Ale jet tam přeci jen nechci. Chci si zachovat hezkou vzpomínku a vidět všechno tak, jak to bylo tehdy.

Teď se ale musím vrátit k té orkánové bouři, abych přestala brečet. Tedy onen zmiňovaný červenec 1929. Hrály jsme si před naším a sousedním domem a najednou začala bouřka. Soused nás zatáhnul do svého bytu. Stály jsme u okna a viděly, jak bouře najednou odkryla naši stáj a střecha letěla k nám.

Přistála na garáži sousedů. Když jsme se podívaly na druhou stranu k oknům, zřítíla se 75 metrů vysoká tovární věž a s ní upadla okamžitě do bezvědomí sousedka. Uprostřed téhle bouřky se rozezněl zvonek a náš otec stál ve dveřích. Úplně mokrý a udýchaný volal: „Jsou u vás naše děti?“ Byly jsme to Mitzi a já, teprve ve věku 8 a 12 let. Anni a Hilda byly také mimo dům na akci dívčího svazu a tam prý lidé také omdlávali. Když bylo po všem, byla teprve pak vidět katastrofální spoušť, kterou bouře způsobila. Velké lesní plochy byly polámané. Ještě vidím před sebou ty vyvrácené stromy. Byl to hrůzný pohled. Ten 75 metrů vysoký tovární komín spadl ještě dobře mezi obytné domy a továrnu. Zraněn nebyl nikdo, což byl zázrak. Otec pak v jiný den zorganizoval lidi, kteří začali pokrývat naši střechu. Byla to veliká škoda.

Pak skončila moje školní docházka – to bylo v roce 1932. Otec mi dal koženou kasírtašku a musela jsem se učit hostinskému řemeslu. V hostinci rodičů jsem pracovala 3 roky. Bylo to tak, jak je tomu právě doma. Nejvíc mi vadilo, že jsem neměla ve 4 hodiny odpoledne volno. To bylo u nás nejvíc kšeftu, měnily se směny a mnozí už měli volno. Matka a otec stáli střídavě u šenku a plnili nesčetné lahve pivem. To plnění bylo pěkně namáhavé. Až později přišly originální lahve. V roce 1939 jsme dostali elektrické chladicí zařízení – to bylo velké usnadnění. Až do 1939 jsme museli skladovat led a ten musel vystačit až do příští zimy. Tahle sklepní lednice byl velký oddělený dům, jistě 10 metrů vysoký na čtvercovém půdorysu 6 x 6 metrů, zcela zaplněný rozdrčeným ledem. To pracovalo několik mužů na zamrzlé Vltavě a pilou řezali 20–25 cm silný led. Led ve velkých krychlích 50 x 50 cm, často ještě větších, se nakládal na sáně tažené koňmi a dopravoval se do naší ledárny. Aby tam měl ještě víc místa, rozbíjel se v lednici na malé kousky. Slyším ještě, jak rodiče říkali: „Díky Bohu, máme led doma.“ Po několik let jsme vyráběli led i doma. Otec nechal postavit konstrukci a na konstrukci tekla voda ze sprchy a tam zamrzla. Nebylo to tak pracné a bylo to také levnější. Ale v té době jsme měli v domě a na dvoře pořádnou zimu. Tento způsob ukládání ledu byl ale velmi zřídkavý. Přicházelo k nám spoustu hostinských, prohlíželi si to u nás a chtěli to také napodobovat.

Bylo mi téměř 17 let a k nám přišla nová doba. Soužití s Čechy. Nebylo to pro nás jednoduché, ačkoliv bylo v Loučovicích (Kienberg) jen málo Čechů. Před rokem 1918 to byly dvě nebo tři rodiny. Po první světové válce jich pak bylo víc. Pošta, železnice a četnická stanice byly obsazeny Čechy. PRVNÍ třída se 6 žáky byla umístěna do naší obecní školy, samozřejmě s vlastním českým učitelem.

Když jsme nosili kroj dirndl nebo dokonce bílé punčochy, už jsme byli NĚMCI. Teď už se do Loučovic (Kienberg) přistěhovalo přece jen více Čechů. Firma Porák zaměstnávala v papírnách také hodně Čechů – ale třeba to museli.

Nu, a nyní moje učňovská doba uplynula. Bylo mi 18 let a teď jsem se měla naučit také pořádně vařit. Proto mě rodiče poslali do Českých Budějovic (Budweis) na kuchařský kurz. Byla jsem jedinou Němkou v tomhle kurzu, který směli navštěvovat jen příslušníci gastronomie. Bydlela jsem u tety a strýce mé matky, tedy u dvou prastarých lidí. Také Anni a Hilda sem byly poslány, takříkajíc na výcvik. Teta byla pedant, důkladná a čistotná, a tak udržovala také svůj byt. U staré tety jsme se měly také naučit všechny domácí práce. Pro mě to nebyla nejlepší metoda, jak se učit práci. Ti dva staří lidé naše pobyty vždy pořádně využili. Velké úklidy, mytí oken a vyklepávání koberců, a mě potkalo i malování. Když byl malíř pryč, musela jsem vydrhnout pokoj třikrát po sobě. Starý strýc stál vedle mě a vždy mi ždímal hadr a pořád mi u toho říkal: „Otta, musíš při drhnutí víc přitlačit.“ Kvůli té dřině jsem byla docela vzteklá. Musela jsem se držet velmi zpátky, abych od toho uprostřed té práce neutekla. Pořád jsem si říkala, když mi strýc řekne, abych vydrhla pokoj počtvrté, že mu hodím hadr na nohy. Ale počtvrté jsem už drhnout nemusela, nýbrž mne brzy poslali domů. Večerní kurz vaření skončil a byl naplánovaný návrat domů. V noci jsem slyšela tetu (Spala jsem ve stejném pokoji.), jak říká: „S Ottou to není žádná ‚výhra‘,“ byla Češka, „s Hildou a Anni se to nedá srovnat.“ Já jsem byla známá jako lajdačka.

Někdy jsem hodně práce považovala prostě za ne nutnou. Vydrhnout noční stolky uvnitř a zvenčí bylo víc než hloupé. Byla jsem pro pořádně vydrhnout obchodní prostory jednou týdně – ale to jsme nedělali. Lokály se drhly každé 4 týdny dvakrát po sobě a byly bílé jako válna na nudle. Byly to největší radosti matky a Anni a také pořádná práce. Ale já jsem rozhodovat nemohla!

Na svou obranu musím ale přeci jen říct, že mi žádná práce nebyla příliš špinavá. Ráda jsem zametala dvůr a ulici nebo poklízela na půdě. Když jsme neměli služku, starala jsem se také o „tichá“ místečka. Když bylo potřeba vyzvednout zásilku tabáku na nádraží, jela jsem s trakařem přes obec. Vzpomínám si na veselý příběh. V plánu byla návštěva kina. Myla jsem ještě nádobí a bylo chvíli před 20. hodinou. Ve spěchu jsem popadla kabát a vyrazili jsme. Kinosál byl už plný lidí, Hansl mi sundal kabát a já jsem tam stála ve své modré zástěře. Zřídka jsem slyšela svou matku takhle se smát; smáli jsme se ještě dlouho potom.

Teď bych se ale chtěla dostat k mému řádnému kurzu vaření. Dostala jsem se do jedné velmi slavné kuchařské školy na půl roku do Prahy. Byla to Německá kuchařská škola. Otec mě dovezl do Prahy. Kočářem jsme jeli přes Václavské náměstí ke kuchařské škole. Tam mě vysadil s mým kufrem ze slaměného materiálu. Děvčata po mě pokukovala ze strany.

Bylo tam asi 50 děvčat z fajnových domácností. Většinou byla před vdavky. Vzpomínám si na dceru rakouského vyslance nebo na dceru bohatého cukrovarníka. Bylo tam také hodně Židovek, a to byli jen bohatí lidé. Zpočátku jsem moc šťastná nebyla, ale to bylo jen krátkou dobu. Bydlela jsem v internátě v budově kuchařské školy. Jednou jsem šla na procházku na Václavské náměstí v mém šedém kabátě, který měl zelený límeček. Tu mi najednou jedna z těch dívek řekla „Lovu zdar!“. Přes zelený límeček jsem si nechala našít černý sametový límeček, a tak jsem přestala být nápadná. Pak jsem dostala krásný černý smokingový kostým a byla jsem též „moderní“. K těm četným akcím v Německém domě se odívalo většinou do kroje dirndl. Mnoho či některé dívky měly své bratry na univerzitě v Praze a tihle mladí muži nás brali s sebou na různé akce. Třeba na „čaj o páté“ do „Německého domu“ nebo do některé z tolika hezkých pražských kaváren. Také na výlety na Barrandov, což byl jeden z oblíbených výletních cílů. Tak to byl tenhle půlrok, nádherná doba s nezapomenutelnými vzpomínkami. Bylo tam hodně milých kluků, ale v mém životě už byl také Hansl. Ta doba uplynula příliš rychle a já jsem se naučila mnoho krásného z kuchařského umění.

Na konci roku 1935 jsem se vrátila opět domů. Teď začala jiná doba. Budete ode mě chtít slyšet URČITÉ VĚCI. Před HITLEREM přišel Henlein a my jsme se směli a měli hlásit k německému. Ale to bylo ještě velmi obtížné a my jsme také nechtěli nic vyprovokovat. Jednoho dne bylo řečeno, že můžeme vyvěsit německou vlajku, což jsme také udělali. Jednoho rána bylo zatčeno množství mužů. Byla to zlá doba, ale pomínula. A jednoho dne opravdu přišli, Němci. Jednoho rána jsme vstali a všude na ulicích bylo ticho. Najednou jsme slyšeli, že jsou Češi pryč a že nyní můžeme zase vyvěsit vlajky.

Roku 1938, když jsme byli připojeni k Německé říši, vymizela nezaměstnanost. Každý dostal práci a začala pěkná doba. Opět jsme patřili k Němcům a nebyli jsme vystaveni kvůli Čechům, neboť jsme to byli přeci my, kteří nebyli nikdy rovnoprávní.

Češi, kteří u nás žili, opustili Loučovice dobrovolně v noci. Neviděla jsem nikoho, kdo by byl odsunut. Později si mohli odvézt i svůj nábytek. Úplně jinak to bylo při našem vysídlení. Referovat o tom budu později!

Pro nás začala opět velmi pěkná doba. Nosili jsme naše pěkné kroje dirndl a k nim bílé punčochy a nemuseli jsme se ničeho bát. Jak krásně tato bezstarostná doba začala, tak brzy skončila a přišla válka a přinesla mnoho neštěstí a na nás čekalo ještě to strašlivé vyhnání.

Bohužel byla tato jistě nejkrásnější doba ve vlasti velmi krátká. Na začátku války jsem se vdala. Hansla jsem znala dobře už od roku 1935. Hansl byl také ze sv. Prokopa (St. Prokop). Tam byly také papírny, ale s méně zaměstnanci. Hanslovi rodiče měli také hostinec a malý obchod. Hansl

vedl tento velmi dobře prosperující obchod. Hansl měl ještě dva bratry, Franzl a Rudl, a sestru Luisi.

V roce 1936 se švagr Franzl oženil s mou přítelkyní Minou Pernsteiner. Oba se pak přestěhovali do Plzně (Pilsen), kde švagr pracoval v závodech Škodovky. Předtím provozovali 2 roky hostinec „Černý kříž“. Ten se nacházel na horní Šumavě, na německé hranici, a patřil tchánovi a tchýni. Protože Franzlovi chutnalo pivo až přesprávně, vzdali se hostince a odešli právě do Plzně. Po anšlusu se dostali do města Peznitz u Norimberka. Hned dostali dobré zaměstnání a pěkný byt. Stejně jako dostali pěkná místa všichni a lidem se dobře vedlo. Každý vydělával a nebyli žádní nezaměstnaní. Bohužel byla tato doba příliš krátká. Muži museli narukovat.

Švagrové Mině se v červenci narodilo její druhé dítě. Narodilo se v Pegnitz a byl to kluk. První dítě byla holčička. Renate bylo 6 let. Pokračovatel rodu se jmenoval Peter. Nyní se v rodině událo první neštěstí. Mina zemřela 14 dní po Peterově narození. Franzl se o smrti své ženy dozvěděl až po měsících. Byl pohřšován v Rusku. Ležel zraněný v lazaretu a v jednom dopise psal, že už od své ženy dlouho nedostal žádnou poštu. Mina už ležela mnoho týdnů pod zemí. Bylo pro mě neuvěřitelné, že se Renate nikdy neptala po své matce. Po Vánocích jsme ale přece jen upozorovali, že to věděla, jen o tom nechtěla mluvit.

Chtěla bych teď trochu popsat, jak změnila válka náš život. Naše první dítě Anneliese se narodila v Loučovicích (Kienberg) v roce 1940. V roce 1941 jsme se přestěhovali do Kaplice (Kaplitz). Hansl se v srpnu 1939 vzdal svého dobře prosperujícího obchodu s potravinami a tím pro nás začal dosti neradostný život. Ano, popsala bych ho jako plný starostí. Jeden Hanslův známý, který mu dodával zboží už v Loučovicích (Kienberg), jej přemluvil, aby s ním začal s velkoobchodem s potravinami v Kaplickém okrese. Všechno vypadalo velmi slibně. Hansl se dlouho rozmýšlel, protože obchod v Loučovicích (Kienberg) fungoval velmi dobře. Velkoobchod sliboval ale také mnohé, a tak šel s Krizem (Ten muž se jmenoval Kriz.) do Kaplice (Kaplitz). Za krátký čas začala válka a to změnilo všechna předsevzetí a všechny výhledy. I přes válku se velkoobchod rozběhl velmi dobře. Postupně nastaly potíže. S Anneliese jsem byla ještě v Loučovicích (Kienberg) u svých rodičů. Na víkend jezdil Hansl vždycky domů. V pondělí, když se vrátil opět do Kaplice, řekl Hansovi jeden pracovník, že údajně viděl, jak jeho společník odváží v noci zboží ze skladu. Hansl pak přišel různým způsobem na nesrovnalosti. V říjnu 1941 jsem se s Annelies přestěhovala k našemu otci. Dostali jsme třípokojový byt a ten jsme pěkně zařídili. Brzy musel narukovat i Hansl, a tak jsem se opět vrátila ke svým rodičům. Kvůli velkoobchodu byl Hansl po roce zařazen jako nepostradatelný civilista. Pak musel ještě, myslím, narukovat dvakrát nebo třikrát. Kvůli obchodu se ale vždycky po několika týdnech vrátil. Nálety se nás nijak zvlášť nedotkly, jen přes nás přelétali.

31. října 1944 přišel na svět Rainer, stejně jako Anneliese v domě rodičů. My sestry jsme přivedly na svět všechny naše děti u svých rodičů v Loučovicích (Kienberg). Nejvíce rozrušená byla při každém porodu matka, přesto ale vždy říkala: „Přijďte jen porodit domů.“ Co to bylo jen za dobrotivou matku! Na Vánoce jsme s oběma našimi dětmi byli opět v Kaplici (Kaplitz). Byli jsme moc rádi, neboť jsme teď měli přece jen své místo.

Ale už v lednu a únoru 1945 přicházelo mnoho utečenců z Východního Pruska. Teď jsme viděli velkou bídu a zubožené běžence. A tu se také začalo s jejich ubytováním. Já jsem s prádlem, oblečením a dětmi také opustila náš byt v Kaplici (Kaplitz), ale kam jít? Zase k rodičům do Loučovic (Kienberg). Tam jsem čekala se svými sestrami a jejich dětmi na konec války a ten nastal 8. května 1945. To přijeli Amíci. Ti zkonfiskovali náš velký hostinský i separátní pokoj. U nás byla kancelář pluku. Amíci nám nic neudělali, také nám nic nedali. Kromě dobré kávy, tu jsme mohli pít pořád. Jan jako kuchař vařil kávu a pořád nás zval. I tehdy jsme byly všechny mladé ženy a Amíci byli pěkně otravní.

Když jsme byli obsazení Amíky, ptali se pořád, kde že jsou ti Češi. Když jsme jim říkali, že u nás žádní Češi nebyli, až na několik rodin, nechtěli tomu věřit a pořád říkali: „Je to ale Československo?“ Jak špatně a především chybně byli informovaní!

Pak přišli taky Češi a kolem se začalo zatýkat. Vždy v pondělí si opakovaně chodili pro muže. Protože byli Amíci u nás v domě, měli jsme klid. Ale v říjnu Amíci oblast vyklidili a odtáhli za Dunaj. Na naší straně byli Rusové – také až ke Kaplici (Kaplitz). Protože Američané odtáhli, odtáhl také Rus a Češi obsadili všechny ty německé oblasti. To byla jistě ta nejhorší doba v našem životě. S nimi přišla brutalita, svévole, nenávisť a krádeže.

Američané odtáhli ve 3 hodiny ráno, o hodinu později tu byli, Češi – ti vandalové. Všechny nás zamkli do kuchyně. My tři sestry jsme všechny měly malé děti. Rainerovi byl sotva rok, měla jsem ho nakrmit z lahvičky. Dlouho jsem musela prosit vojáka, aby mi to dovolil. Hned když přišli, musel s nimi jít otec do všech místností, do sklepa, na půdu, všude odpovídat na vše, co chtěli vědět. Hledali alkohol a cigarety. Sekerou otevřeli chladírnu, ta byla skoro nová, ale nic nenašli. Alkohol tu už přece žádný nebyl. Cigarety a tabák už předtím odnesli jiní Češi. Ti se vydávali za celníky, ale oprávnění nebyli, říkala ta druhá skupina. Otce odvedli s sebou na četnickou stanici, kde ho hodně šikanovali. Vzpomínám si, když se otec vrátil, padnul dost vyčerpaný do své lenošky a plakal. Bylo to jen jedinkrát, co jsem viděla svého otce plakat. Bylo to pro mě tak otřesné. Až do té doby jsme vůči našim českým spolubydlícím nepociťovala žádnou nenávisť, ale od té chvíle ji pocítuji a řekla jsem si, že také pro ně nadejde čas odplaty.

Hansl přešel, stejně jako švagr Toni, načerno hranici. Také švagr Fritz, který se před koncem války vrátil domů zraněný, přešel načerno hranici. Náš 70letý otec byl tak jediný muž v domácnosti. Náš Rainer tak všem mužům říkal „deda“.

Jednoho rána přišel také k nám člověk s jutovým pytlem přes rameno a řekl: „Jsem pověřen okresní komisí převzít tento dům.“ Všichni jsme museli do Hildina třípokojevého bytu, bylo nás tam 11 osob. Hostinské pokoje byly prázdné. Ty patřily taky tomu okupujícímu veřelci, nebo by se mu mělo říkat zloděj. JÍLEK se jmenoval. Jílek přišel se svou 20letou dcerou, která s sebou přinesla dítě. To bylo údajně nějakého esesáka. Přišli z Opatije. My jsme měli 2 krávy v chlévě, jedna z nich byla březí. Otec vstával každou noc každé dvě hodiny, aby se na krávu podíval. Sestra Anní musela krmit a dojit. Ale my jsme dostávali jen 1 litr neodstředěného mléka. Měli jsme také asi 25 slepic. Každé 2–3 dny jsme chodily my tři sestry pěšky ke známým sedlákům pro odtučněné mléko pro naše děti. V mezidobí se zatím otelila také druhá kráva a obě dávaly denně 25 litrů mléka. Ještě nikdy předtím jsme neměli takové „mléčné hody“, říkávala vždycky matka. Ještě si dobře vzpomínám, jak šel otec do Frymburku (Friedberg) pro koňské maso. Byly to poslední Vánoce, kdy nás 11 bylo pohromadě a nechtěli jsme pořád ještě věřit, že musíme pryč. Až jedna z nás řekla, aby jsme se přece jen zaobírali myšlenkou, že půjdeme. Ale otec udělal rukou odmítavé gesto a řekl: „Starý strom nepřesadíš.“ Jak jen měl pravdu! Rodiče už zapustit kořeny nemohli.

Na Silvestra jsem musela sama vydrhnout 80 m² hostinské jizby; o dům jsme se starat museli. Matka opakovaně přicházela a říkala: „Ty nebohá Otti, musíš dělat tu těžkou práci sama.“ (Dříve jsme drhli ve čtyřech.) Mně to bylo jedno. Anní chodila do stáje – jiná byla Hilda. Ta říkala: „Pro tuhle pakáž neudělám nic.“ Mladší sestra Mitzi odešla po odchodu Amíků také přes hranici. Ona byla ve Svazu německých dívek a Češi by si pro ni určitě přišli. Jednoho dne mě zavolal otec a řekl mi, že se mnou chce mluvit pan Šmejkal. Byl to pomocný dělník z kaplického velkoobchodu. Nosil mi do bytu vždycky palivo. Šmejkal se ptal, jak se mi vede, a říkal, že je teď správcem papírny. Já jsem ho pak prosila, zda by mi mohl pomoci, abych se dostala za svým mužem do Rakouska a směla si s sebou vzít něco málo nábytku. Šmejkal mi obstaral propustku a já jsem si s sebou mohla vzít 1 postel, 1 skříň, kočárek, divan, prádlo a nějaké oblečení.

Dne 16. ledna 1946 jsem pak na nákladním autě se svými dvěma dětmi opustila svou vlast. Anneliese seděla sama na otevřeném nákladáku. Sněžilo celý den. Kdybychom jeli o den později, už by to nebylo možné, protože cesty byly úplně zaváté sněhem.

Tu smrtelnou úzkost až ke hranici nelze vůbec popsat. Šlo to ale dobře, protože hranice byla obsazená Rusy. V 17 hodin jsme za tmy dorazili do Urfahru. Hanslovi příbuzní našli v ulici Kaarstraße ubytování. Hansl byl přešťastný, když měl u sebe své děti. Tatínek pro nás našel podnájemný pokoj v ulici Freistädterstrasse 139, blok 61. Polovina bloku byla vyklizená pro Rusy, a proto většina obyvatel utekla na venkov. Také náš hlavní nájemce, takže jsme mohli být sami v 4pokojovém bytě jako podnájemníci. Ale ne dlouho. Jednoho dne přišli Rusové a zkonfiskovali byty pro důstojníky. Protože to u nás ale vypadalo dost bídě, mohli jsme zůstat a k nám se nastěhovala jedna rodina. Jeden rok jsme bydleli společně. Byla to rodina Grafleitner, s nimiž jsme ale velmi dobře vycházeli. I když na nás čekalo ještě hodně starostí!!

Hansl měl své zaměstnání v Linci a z ruské do americké zóny mohl jen s propustkou. Tuhle propustku muselo neustále prodlužovat ruské velitelství a ti tak pokaždé nečinili a odmítali to bez důvodu. Hansl ale musel do práce. Náš dobrý pan Grafleitner, ten pracoval jako kadeřník v Urfahru, mu půjčoval svoji propustku. Vždycky vyměnili fotku. Hans tak dlouho jezdil s tímhle průkazem identity. Jednoho dne řekl Rus Hanslovi: „To nejsi ty, to je holič.“ (Protože Rusové se pokaždé pořádně nedívali, zapomněl Hansl vyměnit fotku – což od něj bylo velmi lehkomyšlné.) Musím stručně vyprávět jednu příhodu. S našimi sousedy jsme byli na plese v hotelu Landgraf v Urfahru. U vedlejšího stolu seděli také ruští důstojníci, kteří nás brali k tanci. Také se mnou tancoval jeden důstojník.

Rusové Hansla už zatkli a šli s ním na velitelství a propustka byla pryč. Pan Grafleitner vrazil do dveří a řekl: „Paní Ullmannová, teď zatkli vašeho muže.“ Při tom všem jsme ale měli štěstí! Hansl byl hned předveden veliteli a poznal toho důstojníka.

Hans důstojníkovi se strachem řekl, že už se mnou tančil. Ten byl pak přátelštější a Hansla vyslechl. Vyprávěl, že má holt svoji práci v americké zóně, že má dvě děti a že nevěděl žádné jiné řešení. Nato mu dal novou propustku a to hned platnou na půl roku a tu pana Grafleitnera mu dal taky hned zpět. Bylo by velmi nepříjemné, když by za svou dobrotu přišel o svůj průkaz identity. Byl sice zaměstnaný jako kadeřník v Urfahru, nemusel tedy denně za prací do Lince, ale jako kadeřník holil také toho vojáka, který jej poznal na Hanslově zapůjčeném průkaze.

Jednou jsem šla s dětmi do Urfahru a navštívila jsem tchýni. Všechno bylo zasněžené a my jsme jeli na sánkách do ulice Kaarstraße. To si dnes už nelze představit, tolik sněhu už není. Nenadále jsem potkala dva dobře známé Loučovičáky. Byla jsme šťastná a doufala jsem, že se dozvím něco o svých příbuzných ve vlasti. Jak mě ale srazilo to, co jsem slyšela vyprávět. Bylo to kolem poloviny února. Mojí ubozí staří rodiče a sourozenci měli být vysídleni už před třemi týdny. Mysleli jsme, že Češi rodiče v zemi nechají. Naštěstí tam nikoho nenechali, protože jsme byli Němci a ty bylo možné vyhnat jako psa. S pláčem jsem šla ke tchánovi a tchýni a vše jsem jim vyprávěla. Matka řekla: „Otti, my to víme už 8 dní, ale nechtěli jsme ti to říkat.“ Nu a tak jsem se začala strachovat o své příbuzné, protože byla velmi chladná zima. Jak se proslýchalo, byli lidé vysídlování v nákladních vagónech, tak jak se přepravoval dobytek, a tak se chovali také k Němcům. Ale mým rodičům bylo 70 let a vše jim vzali a uprostřed chladné zimy je vyhnali od veškerého majetku. Po 14 dnech přišli do jedné vesnice u Frankfurtu jako žebráci, s nimi obě starší sestry a ty 4 malé děti. Tam zemřeli má matka i můj otec během dvou let. Ještě dnes si musím pořád říkat, co ta pakáž s námi udělala. Já bych to nějak snesla, ale ti ubozí staří lidé. Celý život žili z práce svých rukou, nikdy neudělali nic špatného, s tím se nikdy nevyrovnám a nikdy na to nezapomenu. Matka ve straně nebyla a otce taky nevnazali, protože byl ve farní radě. Já jsem ale chodila tak dlouho, až ho vzali.

Vrátím se opět ke zprávě, že moji rodiče měli být odsunuti. Uplynuly zima a jaro a až v červnu 1946 jsem se dozvěděla, resp. jsem zaznamenala poprvé známku o životě svých rodičů. Co jsem si nadělala starostí: Kde najdou ubytování? Budou muset strádat hladem? Všechny tyhle myšlenky se mi honily hlavou. Zasílání dopisů do zahraničí nefungovalo a poštu jsem dostávala jen přes posla. Osudu jsem byla přeci jen vděčná – žili. Dopis jsem musela opakovaně předčítat Anneliese. Bylo jí teď šest let a plakala se mnou. Po poslovi jsme mohla poslat zprávu od nás. Tenhle posel přecházel hranici načerno. Svě rodiče jsem mohla ještě jednou vidět, aniž bych tušila, že je to naposled. Moji rodiče byli v Německu, na okraji malého potoka, a já s Aneliese na druhé straně potůčku, v Rakousku, v severním Mühlviertelu. Dělali jsme si ještě plány, že k nám rodiče přijedou do Lince, že pro ně požádáme o povolení k přestěhování. Po tolika vypravováních o vysídlení a životě, který nyní vedou v jednom malém pokoji s 1 (!) postelí, 1 skříní, 1 stolem se 2 židlemi, neustálým hladem a žádnými penězi, jsme se hodně smutní rozloučili v naději, že k nám brzy přijedou.

Pak jsem zažila velká zklamání. Protože jsme byli cizinci, nebylo přistěhování povoleno. Šla jsem proto k sestře svojí matky v Linci. Prosila jsem ji, aby mi dovolili uvést ji, že matku a otce vezme k sobě. Byla by to jen formalita. Já bych rodiče vzala k sobě a potřebovala jsem jen její adresu a jméno, abych dostala povolení k přistěhování. Ale ona ODMÍTLA!!! Přitom tihle milí příbuzní trávili své dovolené na naše náklady, v našich hostinských pokojích. Nemohla jsem na to zapomenout a už jsem s nimi nebyla nikdy v kontaktu.

Teď byl srpen, neměli jsme žádný hlad. Tchán nám přinesl kozí mléko, kukuřičný chleba a také palivo. Palivo – to také vždycky nějak sehnal. Ale pamlsky jsme neměli žádné. V pátek jsem chodila pro asi 40 dkg masa a řeznice nám k tomu dávala malý kousek huspeniny, asi 100 g. S huspeninou jsme ale domů nikdy nedošli, tu jsme jedli vždy cestou domů.

Naše děti měly za obytným blokem pěknou louku a hrály si převážně tam. V tomto horkém létě řádila epidemie dětské obrny. V Rakousku proti tomu ještě nebylo očkování, a tak jsem se velmi strachovala. Moje každodenní modlitba zněla: „Pane Bože, prosím, pomoz nám!“ Ale i tato doba pominula, ovšem postihnul na nás jiný osud.

Rainer onemocněl. Záškrt a s tím byl nemocný 6 týdnů. Stěry byly pořád pozitivní! Lékař se domníval, že je možná jen bacilonosičem a že můžu s Rainerem na vzduch. Poprvé po 6 týdnech jsem šla s dětmi jednoho slunného dne na vzduch. Tato procházka skončila dost tragicky. Rainer v kočárku omdlel. Přivolaný lékař řekl, že by to nemělo být nic znepokojujícího, malý sluneční úžeh. Rainer spal celou noc. Ráno jsem mu dala jeho lahvičku a on to vyzvracel. Zase jsme běželi k doktorovi – až do obce St. Magdalena. Rainer zase omdlel. Teď nás lékař poslal do nemocnice. Špitály byly přeplněné. Rozšířené byly spalničky, černý kašel a spála. Dětská nemocnice byla v BAD HALLU!!! Před návštěvou nemocnice jsem šla vždycky do kostela, modlila a prosila našeho Pána Boha: „Pane Bože, pomoz nám!“ Rainer byl oblíbenec oddělení a sestřičky jej vzaly v jeho postýlce do sesterny. Ta místnost byla v přízemí a já jsem směla k oknu. Jednou jsem s sebou zvala Anneliese. Dívaly jsme se oknem dovnitř a Rainer zavolal „Anganga“. To bylo jméno pro jeho sestru. „Mami, prosím, chleba“, řekl mi. Myslela jsem, že mi pukne srdce. Jestli měl opravdu hlad, anebo to jen tak říkal – ta slova jsem neustále slyšela.

Příliš mne to rozrušuje!!! Nechci už psát o těch 6 týdnech, které pro nás byly plné starostí. V té době jsem se smířila s našim vyhnáním a jen jsme si říkali, aby se náš chlapec uzdravil. Milostivý Bůh naše úpěnlivé prosby vyslyšel a 11. září 1946 jsme si mohli naše problémové dítě vyzvednout. Nedokážu vylíčit, jak jsem byla šťastná, když jsem mohla se svým malým dítětem jít na nádraží v Linci, osudu tak vděčná. Pořád jsem si myslela, už se nikdy nevrátit na tohle místo, netušíc, jaký význam bude město Bad Hall v mém a našem životě ještě mít. V Linci na nádraží na nás čekal tatínek s Anneliese, společně jsme byli blažení. Rainer byl dost čilý, jako by se nic nestalo. Já jsem na tom byla jinak. Pořád jsem měla starosti a strachovala se o něj. Když jsme pak

mluvili s lékařem, řekl nám, že to byl asi zápal mozkových blan (následně po záškrtu) a že s ním nemám chodit na prudké slunce, jinak že by mělo být vše v pořádku.

Z Rainera byl pak dost bystrý kluk, který nám nedal ani vydechnout. Nejráději chodil k bratranci Petrovi a pak vyváděli ty nejvyvedenější věci. Tak třeba udělali v lese oheň, a když už se hodně rozhořel, dostali strach. Běželi pro pomoc a děda vyprávěl, že ten oheň mohli uhasit v poslední chvíli kýbly. Nebo zase jednou zmizel. Prohledali jsme všechna místa, kde jen mohl být. Hledali jsme už 2 hodiny, ale Rainera nebylo pořád vidět, až vylezl zpod křesla, kde celou dobu spal. Jednou mě zavolala sousedka a povídá: „Podívejte, Rainer jede na kole.“ A opravdu, z okna jsem viděla, jak ho kluci posadili na kolo a on se rozjel. V cíli čekali jiní hoši a pomohli mu dolů. Slézt nemohl; myslím, že mu tehdy bylo čtyři nebo pět let. Opakovaně nás překvapoval svým umem! Plavat se naučil taky sám. Proplaval říčku Rodl, ale vždy jen s hlavou pod vodou. Tehdy mu ještě ani nebyly čtyři roky.

Fotbal byl jeho velkou radostí, ten hrál denně! Jednou mu míč utekl k silnici a on hned za ním. Viděl to policista a šel k němu. Rainer ale vzal „roha“ a utíkal domů. Udýchaný a bílý jako křída vešel do dveří!! A to už zvonil policista. Rainer a já jsme dostali kázání a to bylo vše. Pak už si hrál dost opatrně a ne na silnici. S tatínkem chodil každou neděli na fotbalové hřiště.

Nastal podzim 1947. Začala škola a Anneliese do ní začala chodit. Když jsem pro ni poprvé přišla a čekala na ni před školou, přišla ke mě učitelka a řekla mi: „Vy jste určitě matka malé Ullmannové – jste si tak podobné.“ Anneliese nám dělala vlastně o mnoho méně starostí. Dobře prospívala, a kdyby byla bývala pilná, mohla patřit k nejlepším. Byla ale pohodlná. Pořádně nemocná byla jen jednou. Těžká angína. Lékař chodil třikrát denně; nebyl si jistý, zda z toho nevzejde záškrť. Měla 40 horečky a fantazírovala, až jsme klesali na mysli. Za pár dní bylo vše v pořádku.

Mohla bych, zdá se mi, psát pořád jen o nemocích. Náš tatínek prostě zpočátku vůbec nesnášel tu změnu nebo podnebí. Nemohl pořádně pracovat a velmi trpěl astmatem a alergií, která ho velmi vyčerpávala. Tak jsem začala pracovat na půl dne v továrně na zpracování pytlů. Tahle prašná práce mi holt vůbec neseděla.

Během této doby jsem už měla kontakt se svými příbuznými a pilně jsme korespondovali. Vždy se strachem jsem očekávala dopisy, ve kterých rodiče a sestry líčili život, který teď vedli.

Bylo to sbírání bukvic, hlad a odříkání, které na sebe museli brát. Byla jsem vždy zcela nešťastná. Za ty bukvice dostali několik litrů oleje. Sestry se svými dětmi sbíraly na polích pšenici nebo obilí. Tahle zpráva mě velmi potěšila. Když pak přišlo další léto a když jsem se ptala, jestli zase sbírají bukvice, dozvěděla jsem se pak smutnou zprávu, že se bukvice sklízí jen každé dva roky. Znovu jsem si dělala starosti!! Když jsem pak dostala od Hildy dopis a ona třeba psala, že hrál Fritz s hudební kapelou a od svého známého dostal chleba s uzeninou, ten pak přinesl domů a v noci vzbudil svou ženu a sedmiletou dceru, aby se s nimi podělil o ten překrásný dárek, mohla jsem jen brečet. Hilda chtěla dát kousek také matce. Nebo Anni psala, zatímco byla sbírat bobule, popsal Gunther ve svých 10 letech celý byt slovy CHLEBA, CHLEBA, CHLEBA!!! To slovo CHLEBA bylo všude. K narozeninám si přál celou věku jen sám pro sebe. Rodiče si také nemohli hned zvyknout, protože přišli do zcela cizího prostředí, do rovinaté krajiny. Převládala tu protestantská víra a oba byli velmi zbožní katolíci. Otec jednou psal, že to měli do katolického kostela hodinu pěšky! Především je také trápilo, že teď byli chudičci. Všechno to pro nás Němce vypadalo dost beznadějně. Všechno bylo rozbombardované, celá ekonomika byla ochromená. Všechny továrny byly přece vyklizené a odvezené do ciziny. Protože v tom byli všichni zajedno. Německo musí úplně na kolena. Valily se sem miliony běženců a bída byla čím dál větší a zdálo se, že nebude brát konce. Ale nepočítalo se s pílí německého národa. S budováním začali prakticky od nuly!!

U nás v Česku (ve výchozím německém textu použit výraz „Tschechei“; pozn. překl.) se téměř nebombardovalo. Na cestě do Gräfenhausenu jsem proto viděla poprvé vybombardovaná města, jako například Vircpurk nebo Norimberk. Byla jsem tak otřesená a myslela si, že se to už nikdy neobnoví.

Až jsem pak dostala dopis, že moje matka zemřela. Bylo pro mě těžké vědět, že naše dobrotivá matka už k nám nemůže přijet. Dlouho jsem to nemohla pochopit. Když jsme se to dozvěděli, byla matka už 14 dní pohřbená. Její dobrotivé srdce přestalo tlouct. V roce 1941 měla matka amputaci prsu. 1947 se jí udělala opět malá uzlina na krku. V lednu byla opět operována a pak už se nikdy neuzdravila. Zemřela ve stejném roce v červnu. Velmi lituji, že jsme naši dobrou matku ztratili. Toho neštěstí ale ještě nebylo málo.

Dostala jsem zprávu, že je nemocný otec. S velkou protekcí jsem dostala propustku k překročení hranic. Pro cizince bylo téměř nemožné, aby toto povolení k překročení hranic dostali. Ten pán, který mi k tomu dopomohl, taky řekl: „Paní Ullmann, když vás přistihnou bez propustky, půjdete do vězení.“ Přesto jsem se k tomu odhodlala, protože bylo mým jediným přáním vidět otce. Rainera jsem dala k paní Lutz, jedné známé v Urfahru. Když jsem došla na hranici, prosila jsem úředníka, aby mi dal tu propustku. Když se začal ptát, nemohla jsem mluvit a začala jsem plakat. Trpělivě vyčkal, a když jsem se opět uklidnila, řekla jsem mu, že mi před rokem umřela matka a že jsem ani nemohla jet na pohřeb. Chtěla bych vidět alespoň ještě jednou svého otce.

Dostala jsem propustku a jela jsem s ní v Schärdingu přes hranici. O půlnoci jsem přijela do Frankfurtu. Při razii jsem měla velké štěstí. U stolu vedle mě dopadli lidé, po kterých pátrali. Musela jsem dál do Gräfenhausen nedaleko Darmstadtu. Příští nádraží Wixhausen se nacházelo hodinu pěší chůze od Gräfenhausen. Tak jsem se v 5 hodin ráno a s kufrem doptala až ke škole. Tam bydleli moji příbuzní. Zazvonila jsem a z okna vyhlédl švagr Franzl z Bavorska. Hned jsem věděla, že se něco stalo. A tak tomu i bylo. Otec byl o den dříve pohřben! Tak šly potom moje sestry se mnou na hřbitov a tam jsem stála a nevěděla kam dál – k jakému hrobu bych měla jít nejprve. Byla to opět těžká rána, která nás zasáhla. Za pár dnů jsem jela opět domů. Hanslovi jsem padla kolem krku a vyprávěla o otcově smrti. Ještě si dobře vzpomínám, jak mě Hansl těšil a říkal: „Věř mi, je to tak, jako by zemřel můj otec.“ Oba měli spolu velmi dobrý vztah.

Nezvládla jsem říct svým dětem, že prarodiče zemřeli. Děti chtěli přesně vědět, kde prarodiče jsou, zda mají byt a také postel a jestli mají vůbec nábytek. Na to se mě Anneliese pořád ptala, protože přeci museli všechno nechat v Loučovících (Kienberg). Vyprávěla jsem o tom malém pokoji s 1 postelí, 1 skříní, stolem a 2 židlemi, které měli. Sestry šly se mnou k těm lidem, kteří museli rodiče přijmout na byt.

Tihle lidé k nim byli dobří, ale dát také nic nemohli, protože sami neměli. Děti se pořád ptaly po tetách a sestřenicích. Anni bydlela se svým mužem a třemi dětmi v jednom pokoji s možností vařit. Hilda přeci jen trochu lépe ve škole – jedna kuchyně a jeden velký pokoj. Strýc Fritz tam byl učitelem a mohl si pronajmout trochu nábytku. Bylo dost deprimující vidět, jak přeci jen zchudli. Ale my jsme byli Němci a tak na tom byly miliony lidí. Byli jsme poražení a museli jsme to všechno strpět. Nikdo by si nebyl pomyslel, že nám bylo dáváno i po mnoha letech na srozuměnou, že jsme měli vinu na všem, co se v minulých letech událo.

Až v této době jsem si zcela uvědomila, co jsme smrtí našich dobrotivých rodičů ztratili. Často a opakovaně jsem si musela dělat výčitky, jak jsem měla mnohé udělat jinak. O kolik pilnější jsem měla být a mohla jsem je více podporovat. Ale je to prostě opravdu tak, že člověk vždycky ví, co měl udělat jinak, až když už je příliš pozdě. Musím ale také říct, že jsem tou ztrátou, smrtí rodičů, definitivně ztratila i vlast, protože myšlenky na domov byly vždy spojeny s rodiči. Jak nešťastní asi museli ti dva staří lidé být. Když uvážím, že jim bylo tehdy tolik jako dnes nám.

Nepředstavitelné, kdyby měl člověk všechno opustit, ztratit vlast a být o vše okraden a vyhnán chudičký v zimě ze svého domu a od své živnosti ve vagonu na dobytek jako pes. To bylo to humánní vysídlení, které schválili Roosevelt, Churchill a Stalin.

Proto, milá Anneliese a Rainere, mám na vás jednu velkou prosbu! Vypravujte také vašim dětem, jak bylo mým rodičům skoro 70 let a já s vámi dvěma malými dětmi jsme museli pykat za vše. My jsme nikomu nic neudělali. Neznali jsme žádné Židy a co se s nimi stalo, jsme nevěděli. Že byl Mauthausen koncentračním táborem, ale nikdy jsme se nedozvěděli o těch hrůzných činech, které se tam udály. Mládež se dozví jen o zlých Němcích a nic o tom, co museli tihle Němci prodělat ještě v míru.

V míru jsme museli nosit na rukávu pásku s N a NN. Měli jsme také jiné potravinové lístky než páni Češi. Děti nechtěli vzít do školy. Chtěli nás mít mimo stát, aby se mohli zmocnit našeho majetku.

Ale pro nás to bylo nakonec přeci jen dost dobré. Mohli jsme si opět něco vybudovat a dnes jsme na tom lépe než ti, kteří nás vyhnali. I přes ty hodnoty, které na sebe strhly. Jinak tomu bylo u starých lidí – právě u rodičů, kteří zemřeli v roce 1947 jako nuzáci. Ti nikdy nic špatného neudělali, my sami ale také nic. Chtěli jsme jen platit za Němce, ale to nechtěl celý svět.

Každý může být Rusem, Polákem, Jugoslávцем nebo Čechem, jen Němec, Němec to nemůže být. Ale tímhle požadavkem docílí často opaku.

Těmito řádky ale naše milá maminka přestala vypravovat v roce 1985!!!